

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO

REZOLIUCIJA

DĖL RUSIJOS FEDERACIJOS VEIKSMŲ UKRAINOJE PRIPAŽINIMO GENOCIDU IR SPECIALIOJO TARPTAUTINIO BAUDŽIAMOJO TRIBUNOLO ĮSTEIGIMO RUSIJOS AGRESIJOS NUSIKALTIMUI IŠTIRTI

2022 m. gegužės 9 d. Nr.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas,

remdamasis Lietuvos Respublikos Seimo 2022 m. vasario 24 d. rezoliucijos Nr. XIV-930 „Dėl Rusijos ir Baltarusijos agresijos prieš Ukrainą“ bei 2022 m. balandžio 12 d. rezoliucijos Nr. XIVP-1494 „Dėl Rusijos Federacijos vykdomos agresijos ir karo nusikaltimų Ukrainoje pasmerkimo“, bei Ukrainos Aukščiausiosios Rados 2022 m. balandžio 14 d. pareiškimo „Dėl Rusijos Federacijos vykdomo genocido Ukrainoje“ nuostatomis;

primindamas Lietuvos Respublikos Seimo 2005 m. lapkričio 5 d. pareiškimą „Dėl politinių ir represijų ir badmečio aukų Ukrainoje 1932–1933 m. paminėjimo“, kuriuo pripažįstama, jog 1932–1933 m. Stalino totalitarinio komunizmo režimas vykdė sąmoningą, kruopščiai suplanuotą ukrainiečių tautos genocidą;

sveikindamas Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos 2022 m. balandžio 28 d. rezoliuciją „Rusijos Federacijos agresija prieš Ukrainą: atsakomybės už rimtus tarptautinės humanitarinės teisės pažeidimus ir kitus tarptautinius nusikaltimus užtikrinimas“ bei joje išsakytą raginimą steigti tarptautinį baudžiamąjį tribunolą Rusijos Federacijos įvykdytam agresijos nusikaltimui bei kitiems karo nusikaltimams ištirti ir įvertinti;

vadovaudamasis Konvencijos dėl kelio užkirtimo genocido nusikaltimui ir baudimo už jį bei Tarptautinio baudžiamojo teismo Romos statuto nuostatomis;

pabrėždamas tarptautinį teisinį valstybių įsipareigojimą bendradarbiauti, siekiant nutraukti visuotinai pripažintų tarptautinės teisės normų, įskaitant genocido draudimą, pažeidimus, taip pat nusikaltimus žmoniškumui ir karo nusikaltimus;

būdamas įsitikinęs, kad Rusijos Federacijos pradėto karo pagrindinis tikslas yra Ukrainos tautos ir jos tapatybės naikinimas bei jos teisės į nepriklausomą vystymąsi paneigimas;

atsižvelgdamas į viešus Rusijos Federacijos prezidento ir kitų pareigūnų pareiškimus bei raginimus valstybės valdomoje žiniasklaidoje naikinti Ukrainos tautą;

smerkdamas Rusijos Federacijos politiką, iškreipiančią Ukrainos tautos tapatybę bei nepriklausomybės troškimą, skleidžiant melagingas ideologemas, grįstas sąmoningai klaidingu ir manipuliaciniu Ukrainos patriotizmo tapatinimu su „nacizmu“;

atsižvelgdamas į Rusijos Federacijos politikos, nukreiptos į masinį Ukrainos gyventojų naikinimą, Ukrainos suvereniteto ir teritorinio vientisumo pažeidimą bei pastangų likviduoti Ukrainos valstybingumą nuoseklumą ir sistemiškumą;

pabrėždamas, kad baudžiamosios veikos pagal tarptautinę teisę, ypač Konvencijos dėl kelio užkirtimo genocido nusikaltimui ir baudimo už jį nuostatas, apima genocidą, susitarimą vykdyti genocidą, tiesioginį ir viešą kurstymą vykdyti genocidą, pasikėsinimą vykdyti genocidą, bendrininkavimą vykdant genocidą;

matydamas, kad yra aiškių ir pakankamų įrodymų, kad Rusijos Federacijos ginkluotosios pajėgos, vadovaujamos prezidento Vladimiro Putino, vykdo sistemingus ir sunkius karo nusikaltimus ir nusikaltimus žmoniškumui prieš Ukrainos žmones;

remdamasis tuo, kad Rusijos Federacijos ginkluotųjų pajėgų įvykdyti nusikaltimai apima:

– masinius Rusijos Federacijos ginkluotųjų pajėgų ir samdinių vykdomus karo nusikaltimus Ukrainos teritorijoje (ypač Bučos, Irpinės, Mariupolio, Borodjankos, Gostomelio miestuose ir daugelyje kitų Ukrainos gyvenviečių), siekiant visiškai ar iš dalies sunaikinti ukrainiečių tautą, palaužiant jos dvasią, žudant jos narius ištisomis šeimoms, įskaitant vaikus, grobiant juos, kankinant, prievartaujant, žaginant, tyčiojantis iš nužudytųjų ir nukankintųjų kūnų. I šlaisvinus Rusijos Federacijos okupuotas teritorijas, tokių siaubingų, nežmoniškų ir ciniškų faktų vis daugėja ir dar daugiau gali būti fiksuojama ateityje;

– Rusijos Federacijos ginkluotųjų pajėgų sistemingas tyčines civilių žudynes, sąmoningai taikantis į civilius gyventojus, civilinius objektus ir ypatingai saugomus objektus (ligonines, gimdymo namus, mokyklas, vaikų darželius). Taip pat tyčinį tokių gyvenimo sąlygų kūrimą, kuris sukelia išskirtines kančias Ukrainos žmonėms, įskaitant gyvenviečių blokadą, humanitarinės pagalbos ir civilių evakuacijos trukdymą, infrastruktūros objektų, būtinų pagrindiniams žmonių poreikiams tenkinti, užgrobimą ir tyčinį naikinimą;

– masinį moterų ir vaikų seksualinį išnaudojimą. Prievartavimai, išžaginimai moteris ir mergaites žaloja fiziškai, o išgyvenimo atveju palieka neatitaisomas psichologines traumas;

– prievartinį ukrainiečių vaikų perkėlimą į Rusijos Federacijos teritoriją ar laikinai jos kontroliuojamas teritorijas, siekiant sunaikinti jų ukrainietišką tapatybę, taip pat tūkstančių civilių

Ukrainos gyventojų išvargimą iš jų namų ir deportavimą į Rusijos Federacijos teritoriją;

– plačiai paplitusius bei sistemingus fizinio ir psichologinio smurto atvejus prieš Ukrainos gyventojus, Ukrainos valdžios ir vietos valdžios, visuomeninių organizacijų atstovus ir kitus vietos aktyvistus, žurnalistus, dvasininkus bei kitus Ukrainos visuomenėje autoritetingus asmenis;

– sistemingus Rusijos Federacijos veiksmus, kuriais siekiama sudaryti sąlygas laipsniškam Ukrainos valstybės sunaikinimui, pažeidžiant saugumą ir naikinant šalies ekonominį potencialą, pasireiškiantį ekonominės infrastruktūros griovimu (žala grūdų saugykloms, sėjos trikdymas, jūrinių prekybos kelių blokada, elektros ir dujų infrastruktūros naikinimas ir kt.);

– Ukrainos muziejų, istorinių paminklų, kulto vietų, knygų ukrainiečių kalba naikinimą, ukrainiečių kalbos vartojimo draudimą bei švietimo rusų kalba ir su rusiška ideologine orientacija įvedimą okupantų kontroliuojamose teritorijose, taip tikintis ištrinti kultūrinius, istorinius ir kalbinius bruožus, vienijančius Ukrainos tautą;

– Holokausto atminties įamžinimo naikinimą, įskaitant Babyn Yar Holokausto memorialo apgadinimą;

pripažįsta Rusijos Federacijos ginkluotųjų pajėgų ir jos politinės bei karinės vadovybės vykdomą ginkluotą pilno masto agresiją – karą – prieš Ukrainą, prasidėjusią 2022 m. vasario 24 d., ukrainiečių tautos genocidu;

ragina Jungtines Tautas, Europos Parlamentą, Europos Tarybos Parlamentinę Asamblėją, ESBO Parlamentinę Asamblėją, NATO Parlamentinę Asamblėją, užsienio šalių parlamentus ir vyriausybes pripažinti Rusijos Federacijos vykdomą Ukrainos tautos genocidą, karo nusikaltimus ir nusikaltimus žmoniškumui bei siekti atsakomybės už šiuos nusikaltimus;

pasisako už tai, kad suvienytomis tarptautinės bendruomenės pastangomis ir remiantis istorijoje žinomais precedenta (Niurnbergo, Tokijo, Siera Leonės ir kiti specialieji tribunolai) būtų įsteigtas Specialusis Tarptautinis Baudžiamasis Tribunolas (toliau – Specialusis Tribunolas) Rusijos agresijos nusikaltimui prieš suverenią Ukrainą ištyrimui ir įvertinimui bei kaltųjų patraukimui atsakomybėn;

pareiškia, kad Lietuvos Respublika neapsiribos 2022 m. vasario 28 d. pateiktu ieškiniu Tarptautiniam Baudžiamajam Teismui ir aktyviai dalyvaus Specialiojo Tribunolo steigimo procese, remdama Ukrainos pastangas kartu su tarptautinėmis organizacijomis ir kitomis valstybėmis įsteigti legitimų ir platų aukščiausio lygio politinį pritarimą turintį tribunolą;

laikosi nuomonės, kad teisingumas bus įvykdytas tik tada, kai atsakomybėn bus patraukti Rusijos valstybės vadovai ir kiti aukščiausiojo rango nusikaltimų vykdytojai bei tiesioginiai

vykdytojai;

pritaria, kad Specialusis Tribunolas turėtų turėti galią išduoti tarptautinius arešto orderius ir nebūtų apribotas valstybės imuniteto arba valstybių ir vyriausybių vadovų bei kitų valstybės pareigūnų imuniteto;

kreipiasi į kitas valstybes, kad jos pasinaudotų universaliosios jurisdikcijos principu, tiriant ir patraukiant baudžiamojon atsakomybėn už nusikaltimus žmoniškumui, genocido ar karo nusikaltimus, padarytus už jų teritorijos ribų;

konstatuoja, kad Rusijos Federacija, kurios karinės pajėgos sąmoningai ir sistemingai renkasi bombardavimo taikiniais civilinius objektus, yra terorizmą remianti ir vykdomi valstybė.

Teikia Seimo nariai

Paulius Saudargas

Viktorija Čmilytė-Nielsen

Ingrida Šimonytė

Laima Liucija Andrikienė

Gabrielius Landsbergis

Laurynas Kasčiūnas

Ieva Pakarklytė

Stasys Šedbaras

Eugenijus Jovaiša

Giedrius Surplys

Saulius Skvernelis

Eugenijus Gentvilas

Audronius Ažubalis

Marius Matijošaitis

Žygimantas Pavilionis

Andrius Mazuronis

Arvydas Pocius

Dovilė Šakalienė

Vilija Aleknaitė-Abramikienė